

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyetemi tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillérért más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A székely és a pálinka.

I.

Hangos vészkiáltás járta be az országot: „Pusztul a székely”. Rohant is mindenki a vészharangra s mint a tengerben fuldoklót mindenki szeretné megmenteni, úgy jöttek a székelynek is segítségül. Hej nincs is jobb szívű nép a magyarnál, ha látja, hogy szomszéda bajba került, még ha haragosa volna is siet kisegíteni. Most már javában foly a mozgalom az anyagi bajoktól megszabadítani a székelyt. De menjünk csak végig a falvákön. A körösmákból kihallatszók jókedv gondolkozóvá teszi az embert, vajjon mi baja lehet ennek a népnek, hogy megmentésén fáradoznak a jó emberek?

Igen nagy baja van! Hallszik is a vészharang kongása mindenütt, ami nem más, mint a körösmákból kihallatszók redtes nótá és a tűzvésznek indorító füstje: az onnan kitoluló pálinka bűz. Innen hallszik a vészkiáltás. Jó cimpora is az az ördög, akit egyszer megfogott, de hogy eresztene el a világért is s ez a hatalmas ördög a pálinka, addig-addig csábítja a boldogtalan embert, míg lassanként mindenét elhordja s végre őt magát is elviszi és fájdalom, úgy indultunk, hogy nemsokára elviszi az egészet.

Elérkezett az időnek az a pontja, a midőn minden erőszakkal tiltakoznunk kell a pálinka tovább terjedése ellen.

De míg az állam 100 millió koronát huz be szeszadóból s míg a törvény előtt a részeg állapotban elkövetett bűn enyhítő körülményre talál, addig szinte kár szót vesztegetni erre, mert ha az alap rossz, akkor hiába cifrázzuk a tetejét. Van ugyan rendelkezések a körösmákra vonatkozólag, de azokat meg se tartják, meg se tartatják, pedig érnének legalább annyit, mint a kárvallottnak a vigasztalás, vagy a könyöradományt engedélyező bizonyítvány...

A nép szinte bele van szabadítva abba a rettenetes állapotba, amely anyagi, erkölcsi bukását és az elenyészését fogja eredményezni.

A székely népet mindig a legeszegebb népek közé sorolták, mert az a fufang, az a rendkívüli gyors észjárás, amelyről a székely ismeretes a nagy

világ előtt, éles észre mutat, de eljön az idő, midőn csak a hirtelenség ennek.

A székely nép nagy szerelme a pálinka iránt nem régi keletű és mégis hány tönkre jutott ember van e miatt s miként kezd látszani a hatása az iskolákban, hol rohamosan szaporodik a tompa elméjű és a hülye. Amint mondja egy híres tudós „a részeg állapotban nemzett gyermekek legtöbbször buták, hülyék lesznek s az iszákosság, vagy alkoholizmus neve alatt ismert szenvedély átöröklése oly gyakori, hogy azt mindenki általános szabálynak tekintik, sokszor nem mint iszákosságot örökli az utód, hanem mint örültséget, hülyeséget, vagy káprázatos elmebajt.

Az alkoholizmus leggyakoribb következménye az agy részleges, vagy általános elsorvadása, e szerv annyira lefogy, hogy nem képes a koponyatartó betölteni, ebből ered a szellemi el-fajulás, mely a gyermekeket bolondokká, hülyékké teszi.”

Szász Béla.

A politikai helyzetről.

* Sajtópörök a darabontvilágból. A „Székely-Udvarhely” olvasó közönségének bizonyára még élénk emlékezetében van az a muszkaor-szági mintára berendezett hadjárat, melyben Kristóffyék fiók-Trepovokkal terrorizálták a magyarságot. A fővárosi államrendőrség tagjait küldötték Debreczen nyakára, hogy azok megcsinálják ott a rendetlenséget egyfelől, másfelől pedig arémuralmat. Karddal s szuronyal csináltak aztán „rendet” s világgá kürtölték, hogy a magyarság barbár nép Státiális állapotra törekedtek s mindent elkövettek ország-szerte, hogy a hazafiúi érzést, a becsületes magyar gondolkodást elnémítsák, nemzetünk-ből kiirtsák. Nálunk is sikerült egyet-mást elkövetetnie. Hiszen itt sem voltunk biztonságban. De a legnagyobb hajszát természetesen itt is a nekik kellemetlen függetlenségi sajtó ellen üzték, azt akarták megsemmisíteni, mert Judáspénzzel megvásárolni nem tudták. Minden kreaturájukat mozgósították tehát és ezek úgy cselekedtek, mintha Magyarországot örök időkre kibérelték volna s a haza immár az osztrák zsoldosok örökös birodalma lenne. Élet-halál harc volt, de hála a magyarok Istenének: eltemetni nem tudták. Él a magyar haza, él a nemzet és hogy jövőre is éljen, arról Apponyi, Kossuth, Polónyi 48-as függetlenségi miniszterekkel élén, gondoskodni fog maga a nemzet. A „Székely-Udvarhely” hatalmas szála volt a Fejérdarabont-váry-Kristóffy kormány, de különösen annak helybeli csatlósai szé-

mében, mert folyton üldözte hazafiátlan cselekedetüket. Kezdetben a vármegye előkelő politikusaival karöltve, elszánt bátorsággal, önzetlennül küzdöttünk mindaddig, amíg a nemzet oly lélekemelően megnyilatkozott és a darabontok, mint a farkcsóvaló hüeb csalatkozás után — szégyenkezve félrevonultak. Később megfogya bár, de törve nem — együtt örültünk a méltán örvendő-kelet és nyugodt lelkiismerettel vallhattuk be önmagunknak, hogy a rendelkezésünkre álló összes szellemi és anyagi erőnk a haza védelmének szent oltárán állott, hogy azt — mellékgondolatok nélkül — fölajánljuk; ha azt kívánja, bármely percben oda adjuk. Ideálisan fogtuk fel a haza védelmét; abból hasznát nem húztunk és jövőre sem akarunk húzni. És ezért különböző haladó-párti fufangosságokkal ellenünk törték és aki csak tehette — s az akkor hatalmon levők mit nem tehetek és tettek? — uton-utfélen ártott lapunknak s főképp a kiadóhivatalának. Minden eszközt felhasználták, hogy a „Székely-Udvarhely” erejét, hatalmát megtörjék. A múlt évben választott községi új előjárókat befolyásolták, sőt azoknak egyenesen megtiltották, hogy bennünket támogassanak... A tűzpróbát kiállottuk. Rendíthetetlenül megmaradtunk a 48-as politika mellett. Vármegyénk és az egész ország közönsége, nekünk adott igazat. Kossuth apánk lobogója dicsőséggel, győzelemmel került ki a harcából... Azonban áldozatkésztségünk véget nem ért. Hazafiságunkat még most sem bocsátották meg a titkos és nyílt haladó-pártiak Törvény elé hurcolták s ránk sűtötték a „ragalmazás” súlyos bélyegét — habár ideiglenesen, mert az ügy még felsőbb bírósághoz került. Lapunk felelős szerkesztőjét az e hó 28-án megtartott főtárgyaláson ugyanis 400 K fő- és 100 K mellékbüntetésre ítélte el Gálffy István fenyédi körjegyző, aki pedig reánk annak idején tele torokkal szórta a meggyalázó kifejezések egész áradatát. Ezért azonban őt csak becsületsértésben mondták ki bűnösnek s így 80 K fő- és 20 K mellékbüntetésre ítélte a kir. törvényszék. Az ítélet ellen felebbezést jelentettünk s hisszük, reméljük igazságérzetünk tudatában, hogy a felsőbb bíróságnál az ügyet jobban megvilágosíthatjuk és a tényleges valóság napnál is fényesebben deríti fel ártatlanságunkat. A bíróság a rendelkezése alatt álló adatokhoz képest hozta és hozhatta meg ítéletét s az előtt meghajlunk. Am de ez még nem jelentheti azt, hogy a kir. ítéletáblánál a rendelkezésre álló új bizonyítékok alapján az egész ügy más fordulatot ne nyerjen. Amit tettünk, közérdekből, a nemzeti ellenállás sikeres szolgálata érdekében tettük. Gálffy István, a fenyédi jegyző pedig mostani, — bár muló — sikerén örüljön, mert ki tudja meddig örülhet?...

* A néhaivá vált „Székely Ujság” felelős szerkesztője is a vádlottak padján ült pénteken. Ámbátor ő (nagy ö-vel kérem!) sokkal szerencsebb volt, mint mi, mert hiszen

csak 20 K fő- és 10 K mellékbüntetéssel szabadult súlyosan sértő, pamflett-szerű kirohanásaiért, melyekben — habár a szerző tudva volt — lapunk és annak mostani felelős szerkesztője ellen izgatott — haladó-párti fufanggal azért, hogy a vármegye felekezeti békéjét megzavarja és azzal a politikai bravókkal bolond gombái részére — hívókat szerezzen. A szerzőt nem nevezte meg. E helyett Dr. Török Pál ügyvéd, a megboldogult haladó-párti „Székely Ujság” szerkesztője vállalta el a felelősséget. Csekély büntetést kapott, de nekünk elégtételül szolgál az is arra, hogy a mit rólunk állítottak, hamisság volt, nélkülözött az minden valóságot. Gyalázkodásai tehát visszaszállottak az ismeretlen szerzőre, aki elég gyávan — meghuzódott az utolsó mohikán: Dr. Török Pál ügyvéd, a helybeli haladók letéteményességének háta mögé. Nyugodjék békében, ha nyugodhatik... s ha gonosz lelkiismerete nem vádolja és a hazaárulás szégyen bélyege nem fáj neki...

„Karakul” juhok a vármegyében.

(Juhtenyésztő gazdáink figyelmébe.)

A magyarországi gazdák között, de főleg Erdélyben, hol a juhtenyésztés még nagyobb fontossággal bír, újabb időben elének mozgalom indult meg a karakul juhok tenyésztése iránt, sőt — mint az „Erdélyi Gazda”-ban olvassuk — az erdélyi gazdasági egyesület egy nagyobb karakul-importot tervez direkté Ázsiából a jelentkező gazdák számára.

Az itteni gazdasági egyesülettel karöltve a miniszteri kirendeltség már 2 év előtt akart ebbe a megyébe karakul-juhokat importálni, de tisztavérű anyagot sehol sem kapott. A szilágysomlyói földműveléskolában tenyészítik ezen anyagot, de onnan múlt évben azt választották, hogy az anyák ötödik ivadéka is le van már foglalva.

A mostani ázsiai importból pedig, miután egy-egy juh darabja 150—200 koronába kerül, az itteni gazdák nem igen fognak vásárolni.

Igy azután azon szándék, hogy a karakul juhok az itteni racka juhval keresztezzük, mindeddig nem sikerült. Miután most Dörner Béla kirendeltségi intézőnek sikerült egyelőre 5 darab tisztavérű karakul koshoz jutnia, tehát most már bizonyos, hogy a tenyésztési kísérletek ezen juhval itt is megindulhatnak, a juhtenyésztő gazdák tájékoztatására elmondjuk röviden ezen kitűnő juh-fajtának sajátságait.

A karakul juhok hazája Ázsia és pedig Bokhara, Besszarába kánság, hol a homokos és sósapályos pusztaságokon és sovány legelőkön él. A juh tavasszal bőséges füvet talál legelőjén, nyáron azonban a kiszült pusztaságokon inkább kópol, így azután az állat berendezkedik a természet háztartási viszonyaihoz és farkában és fara tájékán a tavaszi bő legelő idejében zsirt raktároz el tartaléktápanyagnak, úgy hogy farka erősen megvastagodik és ebből tartja fenn magát télen az egyes kópoló

napokon, midőn sokszor napokig nem jut táplálékhoz a zord időben.

Az állat tehát táplálékra és éghajlat iránt egyáltalán nem igényes. Németországban a hírneves Kühn (a hallei egyetem tanára) a karakul juhokat az úgynevezett „hanga” talajokon, a legsoványabb homokon sikerrel tenyészt.

Az éghajlat iránt a karakul szintén nem érzékeny, legalább is Lugoson, Szilágysomlyón, Kolozsváron a királyi gazdasági tanintézeteknél a karakul egyformán telelt a rackával és cigájával.

Bosznia máj 1895-ben hoztak be Besszarábiából karakulokat és a kopár legelőkön sikerrel tenyésztik.

Nincs kétség tehát, hogy ezen juh fajta a Székelyföldön is jól fog bevalni.

A karakul juhokat azonban rendkívül értékes teszi a báránynak a bundája, mely a „persián” és „asztrakán” elnevezés alatt ismert prém szolgáltatja. Ezen prém nemcsak a tisztavérű karakul báránnyal, de még a keresztetett után is egyformán értékes.

Kühn tanár bemutatott a berlini gazdasági kiállításon félvér és háromnegyedvér keresztetésekből származó báránnyörökből készült női kalapot, kabátot, kabátgallért és női karmanyt, melyek általános föltűnést keltek.

Az igazság kedvéért meg kell azonban említeni, hogy a finomabb uri prémet a félvérek báránnyöröi még nem egészen megfelelőek, csupán a háromnegyedvér és tiszta vérű báránnyörök. Míg a német szűcs a félvér báránnyöréért 5 márkát (6 korona) fizetett, addig a háromnegyedvértől 10—12 márkát (egy márká 120 korona), a tisztavérűt 16 márkát fizet nyers állapotban. Egy lipcsei szűcs Bokharában 385,000 darab karakul báránnyöréért 6 millió márkát fizetett.

Fontos tudnivaló, hogy a tisztavérű karakul juh úgy néz ki, mint egy közönséges fekete racka; a báránnya azonban selymes, csigásan kunkorodó gyapjával föltűnést kelt.

A báránny azonban csak 5—10 napig tartja meg gyapjának ezen értékes és megbecsült sajátosságát, mely bundáját értékesíti. A báránny tehát születése után 8 nappal föltűntetül le kell ölni, ha bundáját értékesíteni — azaz jó áron értékesíteni — akarjuk.

A legfinomabb prémet úgy nyerik az ázsiai és boszniai karakul tenyésztők, hogy a báránnyat az anyja méhéből vágják ki, természetesen ekkor az is áldozatul esik.

Másik mód az, hogy a ma született báránnyat finom vászonba varrják bele, hogy a selymesen fénylő és csigásan és laposan kunkorodó báránnyapju épen megmaradjon.

A német tenyésztők a leölt báránnyat lenyuzva darabonként egy márkáért mérszárosnak adják el, az anyát pedig a báránny elvétele után fejik és erre számítanak 120—130 napi fejés után napi egynegyed liter tejjel 6—7 márkát, a gyapju után pedig 2 és fél márká jövedelmet.

A karakulokat — melyek fekete színűek — Boszniában fekete racka juhokkal keresztetették és a félvérek báránnyának bundáját 3—8 koronáért értékesítik, a háromnegyedvértől bundáját már magasabb áron tudják eladni.

A karakulokat természetesen itt is legokosabb volna mindjárt tisztavérben tenyésztetni, de ez nem igen kivihető, mivel a magyarországi és erdélyi néhány uradalomtól és tenyésztőtől anyákat nem lehet kapni, mert azt senki el nem adja. Nem marad más hátra, mint a kirendeltség által beszerzendő 5 darab tisztavérű karakul kossal fekete racka anyákat keresztetni, az ezek után származó félvér anyákat azután ismét tisztavérűvel tenyésztetni, az ezekből származó anyákra ismét tisztavérű karakul kossal bocsájtva

mindaddig folytatni a tenyésztést, míg az tisztavérűvé nem változik.

A félvérek báránnyapjától ne várjunk nagy eredményeket, de annál többet a háromnegyedvérű és tisztavérű anyák ivadéka után. Lehet, hogy a kirendeltség kap még háromnegyed vérű anyákat is, melyeket azután a kosok mellé tenyésztésre kiad.

Boszniaiban ezen juhok úgy fölkapták a juhtenyésztő kisgazdák, hogy az pár év alatt jelentékenyen elterjedt.

Erdélyben már Bárdy Bánffy Ernő, Lészai Ferenc és más uri tenyésztők mult év óta megkezdtek a tenyésztést.

Ebben a megyében az 5 kossal (és a még remélhetőleg később megszerzendő háromnegyedvérű anyákkal) öt helyen lenne egy-egy törzs fölállítva és pedig: Sóvidéken, Erdővidéken, Havasalján, kereszturi járásban Nyikó mentén, oklándi járásban Homoród mentén, csupán olyan gazdánál, kinél megvan a komoly munkára a garancia és a jó szándék, hogy ezen másutt oly áldásosan bevált juh fajta itt is meghonosíttassék és a székelység jövedelmeit szaporítsa.

Kérő szózat.

Jelige: „Még nyílnak a völgyben a kerti virágok,
Még zöldel a nyárfa, az ablak előtt;
De látod amott a téli világot?
Már hó takarja el a bérci tetőt!”

(Szeptember végén Petőfi)

A természet rendje megbomlott! A kies ősz kiesett ez evből! Hiszen csak az imént volt az őszi éj, nap egyenlőség; hiszen még alig jutottunk el az ősz kezdetéig és máris meg lep a zordon tél, az a hivatalan és váratlan vendég.

A készületlenség miatt, kivált a szegény sorsu szülők és iskolás gyermekek állapota szomorú, sőt kétségbeesítő.

Ugyanis az elmult napokban üvöltve száguldott végig a fagyasztó szél néptelen utcáinkon, sűrűn alá hulló ólmos havat vágva a járókelők és kivált a didergő szegény, árva iskolás gyermekek szemei közé, hogy az éhség és hideg által kifacsart ártatlan könnyeik sápadt arcáikon jéggá meredjenek.

Eppen azért már most sietve és tisztelettel kérjük nemes szívű és jótékony felebarátainkat, hogy szíveskedjenek nemzeti és felekezeti különbség nélkül, az idevaló szegény és árva tanuló gyermekek felsegítésére letett ruha-, vagy pénz adományait minél előbb beküldeni öv. Kassay Endrénéhez, az egyesület megbízott jegyzőjéhez, vagy adják át a kibocsátott gyűjtőív hordozójának.

Székelyudvarhely, 1906. szept. hó.

Az elnökség.

KÜLONFÉLÉK.

Ilona Jancsi.

(A hős honvéd.)

Az egész Küsmődnek egy a véleménye: Ilona Jancsi a legelső legénye. Piros az orcája, ragyogó a szeme, Járása egyenes, sugár a termete, Hófehér homlokát barna fűrt takarja, Valla, melle széles, izmos a két karja. Helyén van az esze, ártatlan a lelke, Búval, szerelemmel csordultig van telve... De mit neki a bú, mit neki babája — Mikor veszályban van szép magyar hazája? A fele se tréfa, mit csinál a német, Addig-addig nyuzza a jó magyar népet, Megtelik a pohár: kardot, puskát ragad S merre jár szívének vérrózsája fakad... Jancsi elindult, faluját ott hagyta, Gyergyó felől közel a muszkák csapatja, Elgyöngült a német, a hátát porozzák, Levernő a magyart, segítségül hozzák.

Székely hőseink közt Jancsi is küzd bátran, Van még erő, tűz a kis „varas békák”-ban, Működötti hévvel a hős Gábor Áron,

* Így nevezte a székelyek Humora Gábor Áron ágyuit.

Hogy megmentse honát bármiféle áron. Hiába, hiába, vitézség, áldozat, Mit a szabadságért egy hős nemzet hozhat, A maroknyi magyar küzdelmének vége: Győzött a rut önkény muszka szövetsége! Nagy volt áldozatunk... És mi lett az ára? Osztrák járom árnya borult e hazára. Börtön, bitó, rablanc s tudja a jó Isten, Mi minden aljasság uralkodott itten... Aki bus végzetét sejtette vagy látta, Menekült, bujdosott idegen országba. Ilona Jancsi is ment, ment nagy bujába, S lassan hazakerült szülőfalujába. Amint megérkezett, rendre körül fogták, Voltak, kik dicsérték, voltak, kik szapulták: — No, te hies legény, hát csak így harcoltál, Babér helyett ime rongyot, sebet hoztál. Bezzeg jártaszajad, hogy így, amugy harsolsz, Most pedig sirdogálsz, még egy kukkot se szólsz?!

Nem is mondott semmit, csak azt látta itten: Elmarták kedvesét s még otthona sincsen. Mintegy megsebzett vad, futott nyakrafőre, Ki a nagy határra, messze az erdőre. Szerelmes gerlice azt bugja utána: — Van még a falunak elég szép leánya! Az erdő peremén szép szivárvány hat át, Mosolygva biztatja: Lesz még szabad hazád! Dal, virág, fény, minden feléje beszélget: — Ne hagyd itt, ne hagyd itt, oly kedves az élet!

Jancsi nem hall, nem lát, csak törtet előre, Csak bántódik, mért nincs fegyvere vagy töre? Hogy végezne gyorsan... Végül egy faágra Dobta az életét s úgy ment másvilágra...

Jancsi bus végzetét, amikor megtudták, Tiszteletre a harangot meghúzták. Sirt az egész falu, csak most kapták hírt: Hogy Ilona Jancsi, mint harcolt vitézül! El is temették őt hőshöz illő máddal, Nagy magasztalással, keserves jászóval. Elhelyezték szépen a fa árnyékába. Ásott s virágokkal behintett sírjába. A sírba belöttek, mint Küsmődön szokták, A sírhántra pedig feltűztek egy kopját.

Ott van még „Ilona Jancsinak a fája”, A nép ezt a nevet ragasztotta rája. A hős honvéd sírját kegyelettel őrzik, Emlékét szívéből semmi ki nem törli. Ne is törölje ki, legyen mindig áldva, Ki ezt a szent hazát hűséggel szolgálja.

Fülei Sz. Lajos.

— A községek regálékartalnitása ügyében — mint biztos forrásból értesülünk — a kormány felülvizsgálatot fog elrendelni, mert kézen fekvő dolog, hogy a regálék megváltás óta összes községeink háztartásában kiegyenlíthetetlen ürtámadt. Ezt pedig csak a helytelen jövedelembevallás okozhatta és okozta.

— Az árvák sorsa mindenütt és mindenkor mostoha volt — örök idők óta. Még a szél is jobban futja őket. Ugron Ákos főispán nemes, önzetlen szívére vall, hogy kezdeményezése folytán, az árvák vagyonszáma ezután nem lesz egészen Csáki-száma. A vármegyei árvaszék megkereste a helybeli kir. törvényszéket, hogy minden arányosítási és birtokrendezési ügyben, — legyen az becslés, vagy elhelyezkedés, az árvaszéket hivatalból állandóan értesítse.

— Az Oltáregylet ma, vasárnap szept. 30-án d. e. 9 órai mise után a szentferencrendiek templomában közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja Dr. Válcik Ferenc elnök.

— Fogasztási Szövetkezet városunkban Mai napon az egyes tisztviselők lefizették az utolsó részletet is a fogasztási szövetkezet megalapítására Készen van a pénz, utnak indulhat a szövetkezet működésére irányuló tevékenység. Közökhajtást képez, hogy legalább a hus, tojás és fa beszerzése végett azonnal akcióba lépjen a vezetőség. Valósággal türelmetlen állapot, ami e téren tapasztalható. Ha netalán az együtt levő pénz egyelőre kevesebbnek is mutatkoznék, ne aggódjanak. Munkához kell látni s a többi megjön magától.

— Halálozás. Özv. rödi Bihari Imróné székelytelekfalvi Szeles Julcsa meghalt és így ismét egy sokat szenvedett szív szakadt meg,

egy elfáradt nemes lélek szállott vissza a mennybe. A mult század közepe táján és még azon innen is egy ideig városunk ügyeit néhai Kis István és veje Szeles Károly ügyvéd intézték és e két tekintélyes, vagyonos családnak a társadalomban is vezető szerep jutott. Szeles Julia Szeles Károly öt gyermeke között a legkisebb volt, akit mi, mint alig 10 éves serdülő szép szőke leányt láttunk és ismertünk meg először; azóta 34 év telt el! Fiu testvére Dénes, mint honvéd huszár százados Kecskeméten halt el, jeles katonai szakmunkát hagyva maga után maradandó emlékül. Leány testvérei közül Lina, mint néhai Tolvaly Zsigmond helybeli református lelkész első felesége itt, Agnes pedig, mint néhai Wiedeman Henrik százados özvegye Udvarfalván halt el és még csak Teréz, Konrád Gáborné el Székelydályában. Julcsa a szülőknek legkisebb és legkedvesebb gyermeke, feltett kincse, szemefénye, nagyobb testvéreinek pedig valóságos becseje volt. Atyját, édes anyját és nevelő atyját, néhai Pataki Pál koll. tanárt is korán elvesztvén, árvaságra jutott és Tolvaly Zsigmond sógora házában tartózkodott. Aztán férjhez ment; de 3 évvel később korán özvegyre jutott és 15 évig viselte az özvegyi fát, tört szívvel keseregve vesztett vagyona és reményei szédült omladékai felett. Életének rövid története: született, szenvedett és meghalt. Pedig az ártatlan, szelíd nő, a szerető hű hitves, az önfeláldozó jó testvér, a hű barát, a jó édes anya és a gondos nagymama jobb sorsra lett volna érdemes! De ne pironkodjunk és ne szálljunk pörbe Istennel, aki sorsunkat bölcsen intézi. Székelydályában, egyetlen élő testvérének: Konrád Gábornénak szerető karjai között és békés hajlékában hunyta le örökre bágyadt szemét és egyszerű ravatatát szerető gyermekein kívül ártatlan kis unokája és még előjele a konai állottak körül Temetése e hó 26-án volt Székelydályában. Kinek félszázados élete a fájdalom megtestesülése volt, az méltó arra, hogy siri álma édes, pihenése csöndes legyen!

— Vizsgálat a helybeli m. kir. p. ü. igazgatóság mellé rendelt számvevősnél. Hank Gyula pénzügyi tanácsos két napon át vizsgálta a számvevőseget illetve annak egyenes adó és betegápolási pótdó kezelését. Mindent a legnagyobb rendben talált s úgy az egyes tisztviselőknek külön-külön, mint együttesen elismerését fejezte ki a példás rend felett, de első sorban ezen elismerések Baranyai Gyulát, a számvevőség főnökét illetik, ki saját példaadásával serkenti tisztviselőit a pontos és ambiciózus munkára.

A nemes baromfi tenyésztő egyesület október 2-án tartandó kiállítására szépnek ígérkezik. Az állattenyésztési felügyelők közül megígérték lejártaikat Meiszner Ernő segesvári, Szász István kolozsvári és Pókay Dezső a földmívelésügyi miniszteriumban levő országos baromfi tenyésztő felügyelő is. Reméljük, hogy a felügyelő urak támogatják az egyesület működését és minél nagyobb állami bevéssárlással teszik a forgalmat erősebbé.

— Az októberi ájtatosság a szentferencrendiek templomában ma este 5 órakor veszi kezdetét és napoként ugyanazon órában lesz megtartva. Vasárnapokon szentbeszéddel.

— A nőegyesület a szokásos Teatónyestélyt nemsokára meg fogja tartani, mert csak így adhat az arany méltó folyamodóknak jelentékeny segélyt.

— Assisi Szent Ferenc ünnepe van október 4-én, mely alkalomból a szentferencrendiek templomában d. e. 9 órakor ünnepi szent mise és szent

szállott
század
innen is
hai Ki
oly ügy
intézés
alomban
es Julia
között
alig lá
zör; an
estvére
század
les ka
ga után
estvére
olva
lelkész
g, mint
razados
és meg
rné el
szülők
b gyer
nye, na
lóságos
nyját és
ki Pál
rén, ár
Zsig
kodott.
vájával
15 évig
rt szív
ona és
felett,
ületett,
az ár
há hit
a. a hü
gondos
volna
k és ne
sorsun
lyában.
Konrad
özött és
örökre
i rava
árta
jele ho
Kinek
meg
a, hogy
söndes

kir. p.
szám-
szügyi
gálta a
gyenes
kezelé-
endben
lőknek
elisme-
felett,
erések
ség fő-
lásával
és am-

egye-
kialli-
állat-
meg-
szner
t v á n
zsó a
n levő
ügyelő
ó urak
ödését
e v á
at erő-

szent-
ma
és na-
z meg-
zéddel
Tea-
ja tar-
arra
tékeny

pe van
szent-
e. 9
szent

beszéd fog tartatni. 11 órakor esőndes mise, d. u. 6 órakor Szent Ferenc halálának emlékére a szokott szertartás (Transitus) után pápai alást fog a harmadrendűekre adni a zárdafőnök-atyá.

— **A vármegyei számvevősek visszahelyezése.** Már részletesen ismertettük a vármegyei számvevősek és pénztárak visszahelyezése ügyében készített törvényjavaslatot s most egy újabb hír érkezik erre vonatkozólag. Állítólag alkalmas formát találtak arra, hogy abszolútizmus idején se lehessen a megyei pénzkészlet megakadályozni s a megye vagyonát idegen célokra felhasználni. Szóval a régi ben akarnak hagyni mindent. Hej pedig szegény jó Rákóczi már 200 évvel ezelőtt megmondta volt: „Ne higgy magyar a németnek”. Különben még az egész ügy homályban, még pedig sűrű homályban van s nem valószínű, hogy a tervbe vett reformtól eltérjen a nemzeti kormány.

— **Nőegyleti fillérestételek** az idén is lesznek, mihelyt a hosszú, unalmas esték beállanak.

— **A tisztviselők országos nyugdíjpótló- és segítő-egyesülete.** Ez év folyamán keletkezett ezen egyesület, hogy a szegény javadalmaszú tisztviselőkön segítsen. Hiszen az állami és legtöbb esetben a városi tisztviselők is oly mostohán vannak fizetve, hogy a jelenlegi drága viszonyok között még megélni is alig lehet, nem hogy abból idősebb korára gyűjthetne valamit. Ezen állapoton óhajt segíteni ez egyesület oly módon, hogy csekély díj befizetéseért bizonyos nyugdíjpótlásban részesíti a tag tisztviselőt nyugdíjaztatása esetén, sőt a családja tagjait is. Hank Gyula p. ü. tanácsos ismertette egy tisztviselői összejövetelen, megvilágítva annak minden módját teljes mértékben. Bizony sok szegény tisztviselő lesz tagja ennek az egyesületnek, hogyha a csekély fizetéséből nem gyűjthet a pihenés korára, legalább ez uton kárpótolja magát némileg. Az egyesület szervezetét, célját jövő számunkban részletesebben ismertetjük.

— **Szakirányú tanfolyam iparos-mesterek és segédek részére.** A kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán a helybeli áll. ipari szakiskolában folyó évi október hó 7-től kezdve, vasárnaponként d. u. 3—5 óráig 6 óra terjedő tanfolyam nyílik meg az ipari könyvvitel, számvetés és üzleti levelezés gyakorlati elsajátítására. A tanfolyam hallgatói annak végével bizonyítványt nyernek a jelzett tantártyákban való előmenetelükről. A tanfolyamra jelentkezni lehet d. e. bármely időben akár a szakiskola igazgatójánál, akár pedig a tanfolyam vezetőjénél Spallner József tanárnál. (Lakik: Árpád-utca 33. sz.)

— **Bántó Sándor Szentmihályon** 1848-ban legyilkolt székely ifjura vonatkozólag, ha valaki felvilágosításokat adhatna, nagyon hálás lennék. 1848-ban a Gróf Mikó-féle uradalom gazdatisztje volt Fiatfalván s az oláhok kezébe kerülve, Szentmihályon legyilkoltatott. Főképp születe helyét kéri tudomásomra hozni. Tarcsafalvi Pálffy Aladár p. ü. számtiszt.

— **A székelyföldi erdők ügye** immár országos érdeklődés tárgyát képezi. Napról-napra jelennek meg leplező cikkeik a mindinkább követezik a nemzeti kormány közhelypését. A nemzeti kormánynak és az országgyűlésnek — írja a Budapesti Hírlap pénteki vezércikkelyében — szükséges, hogy rajtok legyen a keze és szerető gondja, atyai gyámsága. A mely országgyűlés ezt nem érzi, annak hivatásához nincsen meg az erkölcsi képessége, a mely kormány ezen nem akar, vagy nem tud és nem siet segíteni, az nem való az ország ügyei intézésére. Irtóztató csak el is gondolni, hogy magyar kormányok alatt nőttek egyfelül

nagyra a magyar-ság kisajátítására nemzetiségi bankok és magyar kormányok alatt volt lehetséges a székelység kipusztításának szörnyű munkája, magánspekuláció által. Ha semmi más, már ez magában is a Gondviselés művévé avatja a szabadelvűpárti uralom megtörését.

— **Nyílt levél tekintetes Rohay László urhoz.** Gondolom, tudomást szerzett Tekintetesség Hetser Kálmán felsőőfalvi fog. szöv. elnök ur azon felhívásáról, hogy az udvarhely-megyei szövetkezetek kiküldöttéi Székelyudvarhelyen tartandó értekezletre gyűljenek össze. Hogy miért, a felhívásban eléggé ki volt fejtve. Hallgatólagosan minden egyes szövetkezet beleegyezését adta ezen értekezlet megtartásához. Hogy ki hívja össze? Uraságod, mint az erdélyi szövetkezetek leghivatottabb vezetője, ellenőre. Hogy mikorra hívja össze? Október 4-ére, mikor is Székelyudvarhelyen országos vásár van. Ezen napra nem szövetkezeti, de a szövetkezetek iránt érzékkel bíró emberek is megjelennek. Sürgős felhívás intézendő minden egyes fog. szövetkezet és gazdakörhöz. Ha ezen napra a M. G. Sz. titkára: Mészó Pál ur is lejönne, úgy egy lépéssel közelebb lennénk az udvarhely-megyei központ felállításához. Alsóőfalván, 1906 szept. 27-én. Kész hiva Mirtse Dénes tanító.

— **Hivatalnokok, egyletek figyelmébe ajánljuk** Ily és Tamás cipész-segédet, aki jól tud írni és olvasni, becsületes, lelkiismeretes munkás volt s városunkban a legelőkelőbb, műhelyekben dolgozott mindaddig, míg balkezével szerencsétlenül nem járt. Ugyanis balkeze kimarjult, de tovább dolgozott vele s annyira jutott, hogy operálni kellett. Ezáltal némi bénaságot kapott és cipész-mesterségét most már nem folytathatja. Azonban értelmes, jóra való. 24 éves ev. ref. vallású fiatal ember, aki hivatalnoknak, egyleti küldözésekre nagyon alkalmas és csekély önfentartására elegendő fizetésért megfelelő alkalmazást szíves örömmel vállalna. Címe Miklósfalva u. p. Székelyudvarhely.

— **A rom. kath. templom belső javítása** és díszítésére adakoztak (III. közlemény). Ifj. Dragoman Domokosné 89 sz. gyűjtőívén: Ifj. Dragoman Domokosné 12 K, Naszke József 3 K, Mikédy, Dr. Ady Endre, Dr. Nagy Jenőné 2—2 K, Zakariás Lukácsné 1 K 50 fill. Olvashatlan 1 K 50 fill. Dr. Schmitzer Csiksz. mártón, Erőss József, Dr. Szabó Alajos, Cseh, Olvashatlan, Hodos Jakab, özv. Dr. Molnár Lászlóné, Csiki Zaki, Zakariás J., Potoczky Gerő, id. Zakariás Lukácsné, Botár Adolf, Timár László, Bányainé, Dr. Schmeitzer Miksáné, Ince Ignác, Dr. Saffranek J. Tusnád, Tarkonyi D. Olvashatlan, Potoczky József, Jakab Gyula, Dr. Potoczky Endre Tusnád, Györfly Sándor, Potoczky László, Potoczky Pál, Potoczky Kristóf Cs. Szereda 1—1 K, összesen 50 K — Péter Lajosné 133 sz. gyűjtőívén Péter Lajos 15 K, Kalapos ipartársulat 10 K, Ferencz Györgyné 5 K, Szentcs. Mártonné, Csuci Károlyné, Virág József, Kassay F. Tamásné, Borbély József 2—2 K, özv. Péter Józsefné, Gyarmathy Ferenczné, Sárközy Gyuláné, Székely Róza, Reizenauer Vilmosné, Bogácsiné, Bodrogi György, Lengyel András, Lakatos Jánosné, B. G., ifj. Péter József, Szibán Györgyné 1—1 K, özv. Kiss Danielné 50 fill. Szabados Ferenc 40 fill. Keszler A., Kozma Sándorné 20—20 fill. összesen 53 K 30 fill. Dr. Harmath Jenőné 117 sz. gyűjtőívén: özv. Vertán Endréné, Dr. Harmath Jenőné 5—5 K, Dr. Harmath Józsefné 67 sz. gyűjtőívén: Hlatky Miklós, N. N. Budapest 5—5 K. Ily és Mikédy cs. és kir. huszárezredes, Amberboy József, Gaal Sallotta 3—3 K, Amberboy Józsefné, Ily és Ferenc kir. törv. bír. Pálffy Béla Brassó 2—2 K, összesen 25 K. — Bagossy Béláné 69 sz. gyűjtőívén: Jurics K. 4 K, Bagossy Béláné, Vajda Lajos, Zakariás Vilmos, Tillé M. Olvashatlan 2—2 K. Olvashatlan, Halmágyi Ernő, Jakab Antal, Ritter Lipót, Neumann Zsigmond, H. N. Csenger Pál, Olvashatlan Élesd, Stem J. Olvashatlan, Retezár János Élesd, Doros György 1 K 2

fill. özv. Kertész Józsefné 40 fill. Muszka Ferenc, Penhár Piroška, Bagossy Viola 20—20 fill. összesen 27 K 2 fill. — Bialis Irma 93 sz. gyűjtőívén Bialis Irma 2 K. — Özv. Kabos Károlyné 9 sz. gyűjtőívén: özv. Kabos Károlyné 3 K. — Dézsy Balásné 22 sz. gyűjtőívén: Czirják M. Libán 20 K, Veress Árpád Gy. Alfalu 10 K, Pál Alózi Gy. Ujfalu, Sebestyén János Zetelaka 2—2 K, összesen 34 K. — Özv. Gál Jánosné 45 sz. gyűjtőívén: özv. Gál Jánosné 60 K, Vajda Lajosné 5 K, N. N. N. N. 1—1 K, összesen 67 K. Összesen 273 K. 32 fill. I. II. közlemény 925 K 79 fill. összesen 1199 K. 11 fill. Fogadják a nemes szívű adakozók ez uton is hálás köszönetünket. Székelyudvarhely, 1906 szeptember 27.

Gróf Mikes János Pasek Viktor, főesperes-plebános, bizottsági pénztárnok. bizottsági elnök.

— **Országos kirakóvásárok október havában** a következő helységeken és napokon lesznek:

1. Nagysajó, Nagysink.
3. Alsójárá
4. Borsa, Kaál, Körspatak, Marosludas, Szászváros, Székelyudvarhely.
5. Zabolá.
6. Gerend, Oláhláposbánya, Szabéd, Törösvár.
7. Szelistye.
9. Bürkö, Czege, Kraszna.
10. Alparét, Bárnykut, Csikszentdomokos, Felsőszálláspatak, Kóhalom, Maroslye, Nagysármás, Sepsiszentgyörgy, Torockó, Zsibó.
11. Alsóárpás.
13. Mikeszásza, Petrozsény.
15. Dicsőszentmárton, Parajd, Szinye.
16. Csikkarcfalva, Halmágy, Nagyenyed, Nagyida, Nagyilonda.
19. Tasnád.
20. Várhely.
21. Bonczhida, Gyéres.
22. Hajdad, Ujegyház.
23. Szászrégen.
24. Szilágycseh.

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irta: Connert János, ford. Balásy Dénes. (67. folytatás.)

XIII. A SZÉKEKELYEK ADÓZÁSA.

Első időszak 1562-ig.

A székelyek adózásának története négy időszakra osztható. Az első 1562-ig terjed; ez az ököradó korszaka. Ennek az időszaknak két utolsó tizedében próbálkozás történik, átváltoztatni az ököradót rendes, szabályszerű adóvá.

A második korszakban, 1562-től 1601-ig rendes adót fizetnek azok a szabadok, a kiket János Zsigmond s utána a többi fejedelmek, jobbággyokká tettek. 1601-től 1657-ig a harmadik korszakban, elvileg elvala ismerve az egész Székelyföld adómentessége; csekélyebb rovattal fizetnek ugyan a székelyek, de önként és szabadon. A székelyek voltaképpen első ízben 1657-től 1691-ig fizettek adót, melyet eredetileg hadi taksa (contrubulig) cím alatt hajtattak be, de a miből a portának fizetendő szabályszerű adó lett idővel.

Mínthogy 1562 előtt jobbággyok nem voltak a Székelyföldön, érthető, ha nem találkozzunk ebben az időben pénzadóval, mert a középkorban a nemesség leglényesebb előjoga az adómentesség volt. Az ököradó a nemzet szabad adománya volt a mindenkor királynak. A munus, az ajándék jellegével bírt még Mátyás király korában is, ki „prompta et spontanea oblatio”-nak nevezte azt.¹ E jellegét megőrizte a 16-ik század közepéig, mert I. Ferdinánd követének vallomása szerint,² a székely nemzetgyűlésnek kellett azt megszavazni. Egyébként a középkori munerák sorsa érte ezt az ajándékot is, t. i. bizonyos alkalmakkor megszavazták, hanem az uralkodó részéről kérték is s ekként az ajándék később kötelesség, végül a székely nép terhévé lőn. A 16-ik század³ egybehangzó tudósításai szerint a

királynak koronázása, házassága és a trónörökös születésekor adták. Változott az idők folytán a behajtás módja és ez, tekintve a székely nemzetgyűlés hozzájárulási jogát, el is képzelhető. Fejedő volt az, Oláh Miklós szerint, de Ferdinánd követének írása szerint az ökrök száma arányában rótták ki, vagyis minden 4 ökrből 1 az uralkodóé lett.⁴ Sikertől idővel ezt a terhet a harmadik rend vállaira tolni egészen, míg a főnépek és lófők attól megmentődtek, sőt földönlakóikat is megtudták szabadítani tőle. A földönlakók mestersége ama tényállásnak tulajdonítandó, hogy ők a primorok és lófők jószágain csak telepek vagy bérlők, taksások voltak s tulajdonjogot ott sem nem bírtak, sem nem érvényesíthettek. Mentések voltak az adótól a városi lakosok és a hospitesek is.

Karácsonyi János ily című munkájában: A székelyek eredete és Erdélybe való települése, Budapest, 1905., azt a nézetét fejezi ki, hogy a székelyek az ököradon kívül más egyéb adókat is fizettek és pedig az alábbi oklevél szerű adatok szerint. A székelyek Comese Simon 1321—22-ben a székelyektől az öt megillető jövedelmeket (jura nostra) követelte. Ebből Karácsonyi arra okoskodik: „Ha a régi székelyek a király hivatalnokának (adót) fizettek, mennyivel inkább kellett fizetniök magának a királynak.” Igen valószínű, hogy a székely ispánok az itéleti birságpénzekon kívül kaptak jövedelmeket is a székely területeiről. Hiszen a 7 szék a comes hivatalba lépésekor II. Ulászló privilegiája szerint 7 lovat adott neki.⁵ Igaz, de teljes elhibázott következtetés, hogy a király az ököradon kívül, melyet ő maga is említ, a székelyektől más jövedelmet is huzott volna. Mert valóban feltűnő volna, ha annyira feledésbe mentek volna ama más jövedelmek, miszerint 1473-ban Mátyás király azt mondotta: „a székelyek sem nekünk, sem a mi embereinknek semmiféle pénzadóval sem tartoznak, a nekünk és a magyar királyoknak mennyegzőjekor s fiaik születésekor (hilaria) adott ünnepi ajándékon kívül, necnon juza reditum snorum equitatem ad legaciones ab illis et ad illos⁶ és hogy ezt a kijelentést II. Ulászló ily képp erősíthette meg: „a székelyek mindennemű tributumtól és bármiféle adófizetéstől mentesek” kivéve az ököradót.⁷ Ököradót valóban fizettek, de Mátyás király azt is spontanea oblatiónak nevezi s így annak jellege még Mátyás király korában is érintetlen volt. Elképzelni is naivság, hogy a magyar királyok bizonyos adót, a mit egyszer kapogattak, szótétlenül elengedték volna. Elképzelhetlen az is, mely szerint az erdélyi fejedelemség idejében a rendek, ilyen régebbi ajándékokat ürügyül ne használták volna fel arra, hogy a székelyekre szabályszerű adót vessenek ki. Karácsonyi két oklevelet idéz, mely szerint a király a Székelyföldről a királyi jövedelmek tized jogát a „pecudibus pecoribus et animalibus quibuslibet”-ből megerősíti az esztergomi érsek javára. A pecora et animalia alatt 12 sertést és juhót ért. Meglehet, sőt valószínű, hogy a székelyek oly körülmények közt, mint az ökrökből, bizonyos alkalmakkor az apró jószágból is ajándékot adogattak és ennek meg is találjuk a pártját a tőlük már 1562 előtt fizetett bárány, malac, liba, méh tizedekben, mindazáltal ez még éppenséggel nem jelenti, hogy ebben az utóbbi adóban tekintsük mi valami képp az előbbinek folytatását. Itt csupán az a tény, azt emeljük ki, hogy sem Mátyás, sem az ez utáni időben 1562-ig valaki más, nem tesz említést ilyen adományról és ez a mi lényeges, ez a mi dönt.

A székelyek adózására nézve megszű ható elvi változtatás, úgy aztán magvetés történik 1540 után, vagyis az önálló erdélyi fejedelemség fejlő-

Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

Gyertyánffy J. fiai vasnagyszerkedésében Székelyudvarhelyen.

désének kezdete óta. Egy alapelv vetődött fel eme korszak kezdetén, mely hivatkozással a régi szokásra és az ország alkotmányára, a tordai unió országgyűlésen mondatott ki az, hogy a védelem terheit és az adózást mind három nemzet hordozza egyaránt, mert a hasznából, mi az ország megmaradásából származik, mindegyiknek egyformán része lesz.⁸ Föltehető ebből az elvi fel fogásból, mely szerint a székelyek 1540 óta szabályszerű járulékot, vagy adót fizetettek ugyan, de ez az országgyűlési cikkelyek följegyzéseinek hézagossága s az adatok csekélyége miatt nem mutatható ki. 1540-ben a közsegedelemhez (subsídium) való hozzájárulás kötelezettség.⁹ 1543-ban ökördótot fizetnek a szultán taksája fejében.¹⁰ Martinuzzi 1544-ben késznek nyilatkozik, mely szerint a török portának járandó sarcot arra és a következő évre, valamint azt a 4000 ftot is, mely a természetbeliek szállításáért a szultánnak jár, a székelyek helyett kifizetni, ha az országgyűlés végzése szerint azok neki az ökördótot megadják.¹¹ Az ezutáni évben a vásárhelyi határozat szerint adóösszeírás (conscriptio) történik, de annak a székelyek fegyverrel állnak ellen.¹² A székely képviselők 1548-ban a tordai országgyűlésen megígérik, hogy az ők nemzetgyűlése által a vásárhelyi gyűlésen megállapított 4000 ftot megszavaztatják.¹³

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az első alföldi cognacgyár részvénytársaság és szeszfinomító-gyár Kecskeméten budapesti központi irodájának (V. Mérék-utca 11.) heti üzleti jelentése:

Mai zárlatárak Budapesten:

	Nagyban	Kicsinyben
Finomított szesz adózva	141.50	146.—
Nyers szesz adózva	140.50	143.50
Denaturált szesz	38.—	39.—
Finom szesz adózatlanul	42.50	43.50

A nyers szesz ára 36—36.50 korona a termelő állomáson átvéve.

Kiadja: Betegh Pál és Társa újságkiadó intézete.

Nem kidobott pénz,

hanem határozottan gyümölcsözőtőke az, amit a Scott-féle Emulsió-ért kiadunk mert a jó erőteljes egészség mindig többet ér a vagyonnál. A Scott-féle Emulsió a legjobb norvégiai gyógyszerkamájolajat tartalmazza és kizárólag csakis ezt a minőséget használják a Scott-féle Emulsió készítésére. A magában sajátos Scott-féle készítés eljárás 30 éven át gyűjtött tapasztalatoknak és tanulmányoknak az eredménye. Ezen szer rendkívüli hatáserővel bír és ott, ahol betegséget gyógyítani, vagy a betegség pusztító következményeit kell leküzdeni, gyors és biztos siker ér el. A közönséges csukamájolajjal megközelíthetőleg sem lehet oly kedvező biztos eredményeket elérni, mint a Scott-féle Emulsió-val.

A SCOTT-féle EMULSIO valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Dr. BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerháza” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerárban.

244—1906 sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a székely-udvarhelyi róm. kath. plebánia tulajdonát képező külsőségek, rétek, kaszálók és szántóföldek az 1906. évi október hó 14-ik napján reggel 8 órától kezdődőleg egy tömegben, esetleg külön parcellánként nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek 6 egymásután következő évre haszonbérbe fognak kiadni.

Az árverés a helybeli plebánia épület földszinti helyiségében fog megtartatni.

Az árverési feltételeket és a haszonbérbeadandó ingatlanokra vonatkozó kataszteri birtokleveket az érdeklődők a róm. kath. plebánia irodájában megtekinthetik.

Székelyudvarhely, 1906. szept. 21.

Róm. kath. plebánia.

Gróf Mikes János, főesperes plebános.

Uj börkereskedés!

Van szerencsém tisztelettel tudomására hozni Udvarhelyvármegye és Székelyudvarhely város közönségének, hogy Székelyudvarhelyen létező Kovács Gergelyné börkereskedése a mai napon megszünt létezését s ezáltal Kovács Gergely néven fog vezetettetni.

Kiváló tisztelettel:

Kovács Gergely, börkereskedő.

1—2 530

Butorozott szoba

Kossuth utcában azonnal kiadó, esetleg 2 ur részére is. Cim a kiadóhivatalban.

WEINER MÁTYÁS

DIVATÁRUHÁZA

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 3.

1906. évi őszi- és téli idény újdonságai magyar, francia és angol divat-kelmékből a legnagyobb választékban immár megérkeztek s azok megtekintésére van szerencsém a nagyérdemű közönséget ezennel tisztelettel meghívni.

Mosókelmék 18 kr.-tól 65 kr.-ig. Gyapjuszövetek 38 kr.-tól 25 frt-ig.

Magy. gyártm. vízfőtmentes posztók. Magy. gyártm. angol ízlésben tartott kockás és csikos kelmék.

Magy. gyártm. mosósövetek stb. Nagy mintagyűjteményemet, mely a legújabb őszi- és téli szövetek nagy választékát tartalmazza, vidékre kívánatra ingyen és bérmentve küldöm. 20 K felüli megrendeléseket bérmentve küldök.

Udvarhely vármegye Székelyudvarhelyi járás főszolgabírája.

2373—906. szb. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

Az elhalálozás folytán megüresedett korondi községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása.

1. Törzsfizetés 1600. korona.
2. Iroda átalány 120 korona.
3. Uti átalány 180 korona.
4. Természetbeni lakás.

Felhívtnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1889 évi I. t.c. 6 §-a illetve az 1900 évi XX. t.c. 3 §-ának értelmében fölszerelt pályázati kérvényüket folyó évi október 15-ig hivatalomba adják be.

A választás határidejét később fogom kitűzni.

Székelyudvarhely, szept. 24.

Dr. Demeter Lőrinc, főszolgabíró.

531 2—2

Eredeti Singer varrógépek

a legkisebbtől a legnagyobbig, szabott ár mellett, készpénz vagy részletfizetésre, e megyében kizárólag csak Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 16. sz. alatt levő „Eredeti Singer” cég képviselőjénél rendelhetők meg, hol a részletfizetések is teljesítendők. Tehát sem kereskedők, sem más ügynökök valódi Singer-féle varrógépeket nem árusíthatnak.

Kiváló tisztelettel

Bokor András.

az „Eredeti Singer” cég megbízottja.

KOCSIK kiváló minőségben és olcsó árakon állandóan kaphatók: Albert Péter Kovács mesternél Székelyudvarhelyt. Használt kocsikat becsere és kijavít.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Főzöttcetgyáriaktár!

Legkiválóbb minőségű főzöttcet nagyban és kicsinyben Kossuth-utca 1. szám alatt (Dragomán üzlete mellett) kapható.

Üzlet átvétel.

Alulírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy Sterba Ödön jóhírű fűszerkereskedését vétel útján átvettem és azt ezennel saját nevem alatt folytatom.

Midőn ezt a körülményt a közönség szíves tudomására hozom, kijelentem, hogy fő törekvésem lesz a legkényesebb igényeket is úgy a szolid, pontos és előzékeny kiszolgálással, mint kiváló minőségű és olcsó áruimmal kiérdemelni.

Kérem a n. é. közönség elődöiről tanúsított szíves pártfogását részemre is fentartani és én ígérem, hogy azt minden tekintetben ki is fogom érdemelni.

Gyarmathy Ákos

fűszerkereskedő.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piacra, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszmiárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ólomzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint baltacin-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb árakon.

Mindig friss fűszerárak!

STOCK-COGNAC MEDICINAL

Kezesség mellett, tiszta borból párolt. Állandó vegyi ellenőrzés alatt.

GAMIS ES STOCK

pároló-telepe

FIUME - BARCOLA.

Kapható minden jobb üzletben.

KÉRJEN

csak

Seller és Kary-féle

A „SZÉKELY UDVARHELY” hirdetése a leg eredményesebb.

FIAM VÁSÁROLJ oly kereskedőknél, kik hirdetnek, mert ezek intelligensek és jól fognak járni.

FRANKLIN.

Tankönyvek, taneszközök kaphatók: BETEGH PÁL és TÁRSÁNAL.

FREDIN

legjobb tisztítószer minden lábbelhez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcalf, oscar, chevreaux és lakcipőh. Bécs, XII. l.

Képréma készítés!

Aholküvegzés